

УДК 811.133.81'25

DOI <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2024-21-7>

Юлія ЗЕЛЕНА

кандидат філологічних наук, доцент кафедри французької та іспанської філології, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79000

ORCID: 0000-0003-3897-863X

Бібліографічний опис статті: Зелена, Ю. (2024). Особливості перекладу оперативно-тактичних термінів у військових документах – складників процесу прийняття військового рішення ППВР (французька, англійська та українська мови). *Актуальні питання іноземної філології*, 21, 44–51, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2024-21-7>

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ОПЕРАТИВНО-ТАКТИЧНИХ ТЕРМІНІВ У ВІЙСЬКОВИХ ДОКУМЕНТАХ – СКЛАДОВИХ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ ВІЙСЬКОВОГО РІШЕННЯ ППВР (ФРАНЦУЗЬКА, АНГЛІЙСЬКА ТА УКРАЇНСЬКА МОВИ)

Мета цього дослідження – проаналізувати найважливіші документи, які є невід’ємною частиною процесу прийняття військових рішень (ППВР), а саме бойового наказу (БН), бойового розпорядження (БР) та їх складові елементи в аспекті визначення оптимальних перекладацьких стратегій і методів перекладу для релевантного відтворення військових термінологічних одиниць з іноземної мови (англійської та французької мов) українською мовою. Стандартизація та взаємосумісність армій держав-членів НАТО є основою безпеки Альянсу і визначена як процес розробки та запровадження процедур, проєктів і термінології. Оперативно-тактичні терміни належить до однієї з найважливіших галузей – воєнної тактики, насамперед потребує ґрунтовної роботи над точністю перекладу, оскільки перекладений матеріал може слугувати основою для проведення воєнних дій та прийняття важливих рішень на основі базових бойових документів. Дослідження ґрунтується на методології франко-канадських мовознавців Ж.-П. Віне та Ж. Дарбельне, які виокремили сім основних процесів, що відображаються на лексичному, граматично-синтаксичному рівнях та на рівні передання інформації, а саме: калькування, пошук еквівалента (буквальний, дослівний переклад), модуляція, переклад за допомогою аналогів (граматична заміна, експлікація), пристосування тексту оригіналу до тексту перекладу (конкретизація, узагальнення). Опрацьовані оперативно-тактичні терміни становлять ядро однієї з найважливіших галузей – воєнної тактики, саме тому їх переклад насамперед потребує ґрунтовної роботи над точністю, влучністю та відповідністю оригінальному терміну, оскільки перекладений матеріал може слугувати основою для проведення воєнних дій, прийняття важливих рішень на основі базових бойових документів, як складників процесу прийняття військового рішення ППВР.

Ключові слова: стандартизований процес оперативного планування ЗС НАТО та ЗС України, бойовий наказ (БН), бойове розпорядження (БР), калькування, пошук еквівалента, модуляція, експлікація, конкретизація, узагальнення.

Iuliia ZELENA

PhD in Philology, Senior Lecturer at the Department of French and Spanish Philology, Lviv National University of Ivan Franko, 1 Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000

ORCID: 0000-0003-3897-863X

To cite this article: Zelena, Iu. (2024). Osoblyvosti perekladu operatyvno-taktychnykh terminiv u viiskovykh dokumentakh – skladnykh protsesu pryiniattia viiskovoho rishennia PPVR (frantsuzka, anhliiska ta ukrainska movy) [Features of translation of operational and tactical terms in military documents – components of the military decision-making process MDMP (French, English and Ukrainian)]. *Current Issues of Foreign Philology*, 21, 44–51, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2024-21-7>

FEATURES OF TRANSLATION OF OPERATIONAL AND TACTICAL TERMS IN MILITARY DOCUMENTS – COMPONENTS OF THE MILITARY DECISION- MAKING PROCESS MDMP (FRENCH, ENGLISH AND UKRAINIAN)

The aim of this study is to analyze key documents that are integral parts of the Military Decision-Making Process (MDMP), specifically the Operation Order (OPORD), the Fragmentary Order (FRAGO) and their components, in

the context of identifying optimal translation strategies and methods for accurately rendering military terminological units from foreign languages (English and French) into Ukrainian. Standardization and interoperability of the armed forces of NATO member states form the foundation of the Alliance's security and are defined as the process of developing and implementing procedures, designs, and terminology. Operational-tactical terms belong to one of the most critical fields military tactics and require meticulous work on translation accuracy. This is crucial because translated materials may serve as the basis for conducting military operations and making important decisions grounded in fundamental combat documents. The research is based on the methodology of Franco-Canadian linguists J.-P. Vinay and J. Darbelnet, who identified seven key processes reflected at lexical, grammatical-syntactic and informational levels. These include calquing (loan translation), equivalence search (literal or word-for-word translation), modulation, translation by analogues (grammatical substitution, explication) and adapting the source text to the target text (specification, generalization). The operational-tactical terms analyzed constitute the core of one of the most critical areas – military tactics. Therefore, their translation requires a thorough approach to precision, accuracy and alignment with the original terms, as the translated material may serve as a basis for conducting military operations and making critical decisions based on basic combat documents as components of the MDMP.

Keywords: *standardized operational planning process of NATO and Ukrainian Armed Forces, Operation Order (OPORD), Fragmentary Order (FRAGO), calquing, equivalence search, modulation, explication, specification, generalization.*

Si vis pacem, para bellum.
Верецій

На сучасному етапі в умовах російсько-української війни та зростання рівня співробітництва країн НАТО та України, зокрема, на саміті у Вашингтоні у 2024 році, держави-члени Північноатлантичного альянсу вирішили запровадити Ініціативу НАТО з безпекової допомоги та навчання для України (NSATU) з метою координації постачання державами-членами Альянсу і партнерами військового обладнання і техніки та організації підготовки ЗС України.

Серед цих держав, саме Франція підтверджує, що майбутній вступ України до Альянсу зробить вагомий внесок у мир і стабільність в Європі. Ці тези підтверджені укладеними в лютому 2024 року спільними безпековими угодами між Україною і Францією, які визначають широке коло сприяння як розвитку оборонно-промислової бази України, спільного виробництва пріоритетних видів озброєння і боєприпасів, так і розробку колективних інструментів боротьби з іноземним втручанням та маніпулюванням інформацією (Угода про співробітництво у сфері безпеки між Україною та Францією, офіційне інтернет-представництво Президента України, 2024).

Саме потребою у перекладі військових документів збройних сил Франції, які застосовують ЗС України для підготовки особового складу та підрозділів, використання військової техніки виробництва Франції й визначається **актуальність цього дослідження**, оскільки вдосконалення системи підготовки військ та сумісності з використанням стандартів НАТО тощо потре-

бує уніфікації і синхронізації в галузі військової термінології.

Слід зазначити, що головні стандарти Альянсу містять:

1. Стандартизацію військового обладнання: встановлення однакових технічних характеристик та вимог до озброєння і військової техніки для полегшення сумісності та взаємозамінності.

2. Процедури та тренування: розробка спільних стандартів для тренувань та військових вправ для забезпечення єднання та координації в діяльності сил НАТО.

3. Комунікації та інформаційна взаємодія: стандарти для забезпечення ефективного обміну інформацією та комунікації між різними компонентами військ.

4. Стандарти управління військами: розробка загальних принципів та процедур для ефективного керівництва та управління військами в умовах колективної оборони (Угода про співробітництво у сфері безпеки між Україною та Францією, офіційне інтернет-представництво Президента України, 2024).

У цій статті ставимо **за мету** проаналізувати найважливіші документи, які є невід'ємною частиною процесу прийняття військових рішень та належать до таких, які повинні бути стандартизовані із подібними складниками процесу прийняття військового рішення, які прийняті у країнах-членах НАТО, зокрема у Франції, й особливості підходів та методів до їх перекладу.

Фактичний матеріал дослідження становили близько 180 фразових одиниць, дібраних методом суцільної вибірки з фактично виконаних перекладів військової документації протя-

гом навчань з тактичної підготовки ЗС Франції та ЗС України, а також звітного симпозиуму, який відбувся за участі 27 країн-членів НАТО, липень 2024 року.

У сучасному українському перекладознавстві, зокрема в галузі військового перекладу, можна виділити таких **дослідників** та їхні праці: В. Балабін, автор численних праць з військового перекладу, його дослідження охоплюють теоретичні та практичні аспекти військового перекладу, включаючи специфіку перекладу військової термінології, укладення словників (Балабін, 2007); С. Боженець, автор статті «Становлення та сучасний стан дослідження військової терміносистеми української мови», аналізує розвиток військової термінології в українському мовознавстві та сучасні тенденції в цій сфері; О. Науменко висвітлює проблеми, з якими можуть стикатися як професійні перекладачі, так і волонтери без відповідної кваліфікації, що виконували переклад під час війни (на прикладі російського вторгнення в Україну та війни у 2022 р.) та потенційні рішення цих проблем (Науменко, 2023, с. 136). Остання, у своїй статті «Переклад під час війни: виклики та рішення проблеми», зазначає, зокрема, що до таких практичних складнощів можна зарахувати: 1) багатозначність деяких слів; 2) відсутність прямих відповідників (напр., через різницю в системі функціонування війська; ще кілька років тому це в першу чергу стосувалося звань – і, незважаючи на стандартизацію останніх відповідно до стандартів НАТО, певні відмінності ще існують); 3) терміни на позначення іноземних реалій, що не мають офіційних відповідників у іншій мові (Науменко, 2023, с. 139).

Процес прийняття військового рішення – це модель планування, яка встановлює процедури аналізу завдання, розробку, аналіз та порівняння варіантів дій за визначеними критеріями, вибір оптимального варіанта дій та розробку плану та бойового наказу.

Бойовий документ – текстовий, графічний чи комбінований документ, що визначає порядок планування, підготовки, виходу в райони зосередження та організації бойових дій (для бойових підрозділів) чи бойового застосування (для спеціальних військ) (Тактична публікація ТКП 3-(00)152(03).018, 2021, с. 24).

Порядок ведення бойових документів викладено в бойових статутах для видів і родів

військ: у Франції: Посібник з ведення бойових дій піхотними батальйонами (фр. Manuel à l'usage des bataillons d'infanterie de l'ONU; в США: Польовий статут (англ. Field Manual); у Великобританії: Польовий статут армії Великої Британії (англ. The UK's Army Field Manual). Цінністю стандартизованого процесу оперативного планування є прагнення до можливості логічно й аналітично приймати рішення щодо проведення військових операцій в умовах обмеженості у ресурсах, невизначеності та браку інформації й часу.

В нашому дослідженні мовних трансформацій, за допомогою яких здійснюється переклад оперативно-тактичних термінів у військових документах в процесі прийняття військового рішення, взято за основу методологію франко-канадських мовознавців Ж.-П. Віне та Ж. Дарбельне (Vinay, Darbelnet, 1995, с. 41). Вчені виокремили сім основних процесів, що відображаються на лексичному, граматично-синтаксичному рівнях та на рівні передання інформації: засоби калькування, пошук еквівалента (буквальний, дослівний переклад), модуляція, переклад за допомогою аналогів (граматична заміна, експлікація), пристосування тексту оригіналу до тексту перекладу (конкретизація, узагальнення).

Практичне вивчення способів перекладу оперативно-тактичних термінів під час формування бойових документів за стандартами НАТО дало нам можливість вирізнити найбільш релевантні серед них:

1. Калькування

Метод полягає у відтворенні семантики та структури вихідного терміну засобами цільової мови перекладу:

(1) *MDMP* (англ. *Military Decision Making Process*) → *Процес прийняття військового рішення (ППВР)* – термін перекладено, адаптуючи його до структури української військової термінології, максимально збережено відповідність аббревіатури англійською мовою задля відображення точного змісту оригіналу;

(2) *TLP* (англ. *Troop Leading Procedures*) → *Організація бою підрозділів (ОБП)* – за аналогією до (1);

(3) *OVO* (англ. *Overlay Order*) → *оверлей (графічний наказ, нанесений на карту за допомогою тактичних символів)* – використано транслітерацію слова «*overlay*» (графічний

шар), що дає змогу зберегти міжнародну впізнаваність терміна;

(4) *EMD* (фр. *être en mesure de*) → БГД (бути готовим до) – аббревіатура українською БГД зберігає стислий формат, який відповідає військовій термінології.

2. Пошук еквівалента

Пошук еквівалента передбачає знаходження в цільовій мові слова або виразу, який найбільш точно відповідає значенню та функції оригінального терміна. Це може бути як повний, так і частковий еквівалент, залежно від контексту та культурних особливостей. Пошук лексичного еквівалента використовує наявні слова, тоді як калькування створює нові терміни прямими перекладом його структурної моделі. Лексичний еквівалент надає готовий, усталений термін, тоді як калькування – спосіб адаптації іноземних термінів:

(5) *Operation Order* (англ. *OPORD*) → *Бойовий наказ (БН)*;

(6) *Fragmentary order* (англ. *FRAGO*) → *Бойове розпорядження (БР)*;

(7) *WARNING ORDER* (англ. *WARNO*) → *Попереднє бойове розпорядження*;

У військовій термінології української мови є чітке розмежування між перекладом англійського еквівалента *order*, таким чином розрізняючи їх суть, призначення та функціональне навантаження. Наказ – це стратегічний або оперативний документ, що видається командиром для обов'язкового виконання всіма підлеглими підрозділами. Він має вищу юридичну силу і передбачає конкретні дії, які мають бути виконані на стратегічному/оперативному рівні (5). Розпорядження – це документ, який орієнтований на тактичний рівень та деталізує виконання наказу або регламентує конкретний аспект дій. Воно може бути уточнюючим або частковим і має меншу юридичну силу, ніж наказ (Тактична публікація ТКП 3-(00)152(03).018, 2021, с. 30–31).

(8) *Mission Briefing* (англ. *MB*) – *брифінг (тактична нарада для доведення задуму командира і деталі проведення бойового завдання)*;

(9) *Backbrief* (англ.) – *зворотній брифінг (тактична нарада для отримання зворотного зв'язку від підлеглих командирів підрозділів щодо розуміння виконання БЗ)*;

(10) *le combat interarmes* (фр.) → *загальновійськовий бій*.

Переклади (8), (9), (10) можна розглядати як поєднання пошуку функціональних еквівалентів та адаптації, де готові еквіваленти використовуються в межах чинної військової термінології, але з урахуванням специфіки українського контексту.

(11) *l'effet majeur* (фр.) → *визначальний ефект (умова прямого чи непрямого впливу на головні центри противника для виконання поставленого БЗ)*.

У військовій термінології «визначальний ефект» – визначальна умова прямого чи непрямого впливу на головні центри противника, що необхідна для виконання поставленого завдання (Гардер, Балабін, 2007, с. 216). Так, у БН може бути зазначено: «*Маю намір ЗНИЩИТИ ворожі комунікації на ділянці від SR2/3 та ПЕРЕШКОДИТИ ПРОСУВАННЮ в напрямку на ПІВДЕННИЙ-ЗАХІД, починаючи з лісистой місцевості на ПІВНОЧІ від SR2/3*» (фр. *Je veux DÉTRUIRE les communications ENI sur le secteur de SR2/3 INTERDIRE face SUD-OUEST à partir des lisières NORD de SR2/3*) – саме так і буде сформульовано БЗ у процесі проведення операції. Це означає, що зосередження зусиль на конкретній ділянці є критично важливим для загального успіху, він відображає стратегічну мету, яка має вирішальний вплив на успіх завдання.

3. Модуляція

Модуляція полягає в зміні способу вираження під час перекладу, щоб передати той самий зміст, але більш властивими засобами для цільової мови. Це може становити зміну граматичної категорії, логічного наголосу або образності. Метод, за яким переклад логічно виводиться із сенсу вихідного терміна:

(12) *la guerre de mouvement* (фр.) → *маневрова війна* – дослівний переклад – *війна в русі*, але для зручності розуміння змінено на більш властивий українській мові термін «*маневрова війна*»;

(13) *the first wave of attack* (англ.) → *перший етап наступу* – у терміні *wave* (*хвиля*) є метафоричним елементом, однак в українській мові його вдаліше адаптувати до слова «*етап*», який краще відповідає стилю військової мови;

(14) *l'ennemi initial* (фр.) → *ворог першого зіткнення (ВПЗ)* – пропонуємо саме такий переклад, оскільки при дослівному перекладі *ennemi initial* отримаємо «*початковий ворог*», такого

поняття не існує в українській військовій доктрині. Відповідник «*ворог першого ешелону*» використовувався в пострадянській військовій доктрині, однак не є точним, оскільки, з тактичної точки зору, ворог першого зіткнення – це перший ворог в 1-му ешелоні, оскільки 2-й ешелон – це вже наступний ворог для командира роти, а для командира взводу – це майбутній ворог (*l'ennemi futur*). Варіант «*першочерговий ворог*» або ж «*ворог першої черги*» потребує додаткового уточнення і, в жодному разі, не повинен бути сплутаний з ще одним терміном «*ворог першого контакту*», оскільки він підкреслює момент безпосереднього зіткнення з противником, а цього може й не трапитися в реальній ситуації, якщо вдасться обійти ворога і не потрапити в його засідку. Додатковим аргументом на користь перекладу терміна «*ennemi initial*» як «*ворог першого зіткнення*» є те, що його аббревіатура (ВІЗ), як і «*ворог наступного зіткнення* (ВНЗ)» (15) – зручні для використання у військових документах, а саме у бойових розпорядженнях та бойових наказах. Вони чітко вказують на етап зіткнення з противником, що важливо для планування і ведення бойових дій. Також, зменшують ризик неоднозначного трактування;

(15) *l'ennemi ultérieur* (фр.) → *ворог наступного зіткнення* (ВНЗ);

(16) *je veux* (фр.) → *маю намір* – французький вираз «*je veux*» буквально перекладається як «*я хочу*», що акцентує на особистих бажаннях і є доволі суб'єктивним. Він може звучати занадто емоційно або вимогливо, залежно від контексту. Тоді, як український варіант «*маю намір*» зміщує акцент з бажання на раціональне, об'єктивне вираження рішення чи плану дій. Він звучить більш формально і не викликає асоціацій із особистими емоціями.

4. Граматична заміна

Граматична заміна передбачає зміну граматичних категорій або структур під час перекладу, щоб зберегти зміст та відповідність нормам цільової мови. Це може охоплювати заміну частин мови, структури речення тощо:

(17) *no-fly zone* (англ.) → *заборонена для польотів зона* – компактна синтаксична конструкція англійської мови *no-fly* замінюється описовою структурою в українській мові;

(18) *l'impossibilité* (фр.) → *сліпа зона* – у французькій мові іменник, який означає «*немож-*

ливість», переклад «*сліпа зона*» також є іменником, але він змінює категорію абстрактного поняття (неможливості) на конкретний просторовий термін «*зона*». Це граматична заміна, оскільки акцент зміщується з абстракції на конкретику;

(19) *l'hémorragie non garotable* (фр.) → *вузлова кровотеча* – у французькій *non garotable* – прикметник, який описує неможливість зупинення кровотечі турнікетом, переклад «*вузлова кровотеча*» змінює цю граматичну структуру на прикметник + іменник, передаючи зміст через поняття «*вузлова*», що адаптовано до української медичної термінології.

5. Експлікація

Експлікація, або описовий переклад, використовується, коли в цільовій мові відсутній прямий еквівалент терміна. У цьому випадку значення оригінального слова передається через опис або пояснення:

(20) *le dispositif* (фр.) → *розташування сил та особового складу*;

(21) *l'articulation* (фр.) → *склад сил та засобів*.

Переклади (20) і (21) є прикладами використання методу експлікації, оскільки вони додають пояснення для точного передання змісту термінів у військовому контексті, оскільки немає прямого еквівалента в українській мові, який би повністю охоплював значення. В обох випадках переклад потребує додаткового опису (пояснення), щоб розкрити зміст терміна у контексті військової діяльності.

(22) *le tir «va et vient» (hit and go)* (фр.), (англ.) → «*вийшов, вистрілив і повернувся*» – оригінальний тактичний термін *le tir va et vient* (фр.) і *hit and go* (англ.) стисло описує тактичну дію, але в перекладі використано детальніше пояснення: «*вийшов, вистрілив і повернувся*». Це потрібно для того, щоб чітко розкрити послідовність дій і зробити термін зрозумілим для українського військовослужбовця;

(23) *la zone jaune* (фр.) → *зона тактичного укриття* – термін *la zone jaune* (жовта зона) потребує пояснення, адже «*жовтий*» сам по собі не має конкретного військового значення в українському контексті. Переклад розширено до «*зона тактичного укриття*», що чітко пояснює її функцію.

(24) *la zone rouge* (фр.) → *зона ведення бою* – прикметник «*червоний*» у французькому тер-

міні є символічним і не одразу зрозумілий без контексту. Переклад розширює поняття, чітко вказуючи, що йдеться про зону бойових дій.

6. Конкретизація

Конкретизація — це прийом, при якому загальне поняття з мови оригіналу замінюється більш конкретним у цільовій мові. Це потрібно, коли в цільовій мові немає загального поняття, або для досягнення більшої точності:

(25) *le pilote VBCI (фр.)* → *механік-водій БТР* – слово *pilote* дослівно перекладається як «водій», проте в українському контексті слово «механік-водій» є більш точним військовим терміном, що позначає роль людини, яка керує бронетранспортером (БТР);

(26) *le réglage de tir (фр.)* → *приведення зброї до бою* – термін *le réglage de tir* дослівно перекладається як «регулювання вогню», однак у військовому контексті український відповідник «приведення зброї до бою» додає деталізацію, пояснюючи, що йдеться про підготовку зброї до стрільби (наведення, регулювання прицілу тощо);

(27) *l'appui de queue (фр.)* → *підтримка хвоста колони* – під час дослівного перекладу *l'appui de queue* стає зрозумілим, що слово «queue», у військовому контексті, слід деталізувати, додаючи уточнення, що йдеться про останню частину колони.

7. Узагальнення

Узагальнення – це прийом, при якому конкретне поняття з мови оригіналу замінюється більш загальним у цільовій мові. Це може бути необхідно, коли в цільовій мові немає точного еквівалента або для спрощення складних термінів. Йдеться про передання реалій через розширення семантики:

(28) *les engins blindés (фр.)* → *бронетехніка* – термін *les engins blindés* дослівно перекладається як «броньовані машини» вміщає такі види броньованої техніки як танки, БТР, броньовані вантажівки тощо, переклад «бронетехніка» узагальнює значення, використовуючи ширше поняття, що в українській мові охоплює всі типи броньованих засобів і дає змогу уникнути плутанини.

(29) *les armes à feu individuelles (фр.)* → *стрілецька зброя* – термін *les armes à feu individuelles* вказує на конкретний тип зброї, який використовується однією особою (напр. пістолети, автомати, карабіни). Український

переклад «стрілецька зброя» є узагальненням, що охоплює всі види індивідуальної вогнепальної зброї без деталізації;

(30) *la brutalité des feux (фр.)* → *вогнева сила, потужність* – термін *la brutalité des feux* дослівно перекладається як «жорсткість вогню», у перекладі «вогнева сила, потужність» акцент зміщено на основну характеристику вогню – його інтенсивність та силу. Так, переклад узагальнює поняття, зосереджуючись на основному змісті, важливому для військового контексту.

Враховуючи практичне вивчення способів перекладу оперативно-тактичних термінів під час формування бойових документів за стандартами НАТО, подаємо приклад стандартизованого перекладу одного з найважливіших документів, які є невід'ємною частиною ППВР, а саме типового бойового розпорядження (БР). Розглянемо основну канву типового БР ЗС Франції та його переклад українською мовою для ЗС України під час проведення міжнародних тактичних навчань (табл. 1).

Відтак, у нашому дослідженні виявлено, що під час перекладу оперативно-тактичних термінів у військових документах у процесі прийняття військового рішення, перекладачі мають використовувати такі прийоми, як: калькування, транслітерація, пошук еквівалента, модуляція, граматична заміна, експлікація, конкретизація або ж навпаки, узагальнення – методи перекладу, які допомагають визначити оптимальну перекладацьку стратегію і адекватно відтворити відповідні військові термінологічні одиниці українською мовою.

Стандартизація та взаємосумісність армій держав-членів НАТО є основою безпеки Альянсу і визначена як процес розробки та запровадження процедур, проєктів і термінології для досягнення належного рівня взаємосумісності (*interoperability*) союзників. А така підгрупа військової термінології, як оперативно-тактичні терміни, що, своєю чергою, належить до однієї з найважливіших галузей – воєнної тактики, насамперед потребує ґрунтовної роботи над точністю перекладу, оскільки перекладений матеріал може слугувати основою для проведення воєнних дій, прийняття важливих рішень на основі базових бойових документів.

Як підсумок цієї статті, висловимо сподівання, що подальші дослідження для визначення єдиної

Переклад канви БР із французької мови на українську

Articulation:	Склад сил та засобів:
I – Situation a) Terrain / météo b) Ennemi - Global: -Initial: - Ultérieur: - H1: - H2: - Futur: Menaces complémentaires: c) Ami NORD: SUD: OUEST: II – Mission Effet majeur: Je veux: III – Exécution T1: T2: T3: - EMD: d) Mesures de coordination IV – Logistique a) Ravitaillement b) Véhicules c) Evacuation des morts et des blessés V – Commandement/Transmission	I – Обстановка a) Місцевість / погодні умови b) Ворожі сили - Загальний ворог: - ВПЗ (ворог першого зіткнення): - ВНЗ (ворог наступного зіткнення): - 1 гіпотеза: - 2 гіпотеза: - ВМЗ (ворог майбутнього зіткнення): - Додаткові загрози: c) Дружні сили НА ПІВНОЧІ: НА ПІВДНІ: НА ЗАХОДІ: II – Бойове завдання Визначальний ефект: Маю намір: III – Виконання Ч1: Ч2: Ч3: - БГД: d) Засоби координації IV – Логістика a) Поповнення запасів b) ТЗ c) Евакуація загиблих та поранених V – Командування/Зв'язок

термінологічної системи, яка б сприяла забезпеченню необхідного рівня взаємосумісності підрозділів ЗС України з підрозділами іноземних держав-членів НАТО в процесі підготовки та про-

ведення операцій, так і їх уніфікований переклад нададуть змогу спростити виклики, які необхідно подолати для досягнення спільної мети – досягнення стабільного миру на мапі світу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms. Joint Publication 1-02. Federation of American Scientists (FAS). URL: <https://cutt.ly/PJ07Isy> (дата звернення: 27.10.2024).
2. Dictionary of Military and Associated Terms / Department of Defence. URL: <https://www.jcs.mil/Portals/36/Documents/Doctrine/pubs/dictionary.pdf> (дата звернення: 27.10.2024).
3. Dictionnaire interarmées de termes tactiques et logistiques français-ukrainien-anglais. Французько-українсько-англійський міжвидовий словник з тактики та логістики: [в 2 т.] / Центр розробки Доктрини застосування Збройних Сил Французької Республіки, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Військовий ін-т; [за ред. Р. Гардерата В.В. Балабіна]. К.: Логос, 2007. 651 с.
4. Manuel à l'usage des bataillons d'infanterie de l'ONU (UNIBAM) /Département des opérations de paix. 2-e éd. New York, 2020. 168 p.
5. Vinay J.-P., Darbelnet J. Stylistique comparée du français et de l'anglais. Amsterdam/Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 1995. 359 p.
6. Методичні рекомендації щодо планування та організації бою за стандартами НАТО (штаб бригади (батальйону) та їм рівних) / Навчальний центр підготовки підрозділів Міжнародного центру миротворчості та безпеки; під заг. ред. П. А. Рожко. Київ : ЦУЛ, 2022. 134 с.
7. Науменко О. Переклад під час війни: виклики та рішення. Мовний простір сучасного світу : тези доповідей VII Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів і молодих учених, м. Київ, 26 травня 2023р. / [орг. комітет: Куранова С. І. (голова) та ін.]; НУ «Києво-Могилянська академія», Кафедра загального і слов'янського мовознавства [та ін.]. Київ: НаУКМА, 2023. С. 136–140.
8. Порядок роботи командира та штабу тактичної ланки управління з планування бою (бойових дій) за стандартними операційними процедурами НАТО (штаб бригади (полку), батальйону та їм рівних). ТКП 3-(00)152(03).01 / Центр оперативних стандартів і методики підготовки Збройних сил України спільно з Головнім управлінням доктрин та підготовки Генерального штабу Збройних сил України. 2021. 94 с.

9. Тактична підготовка. Рекомендації з планування та організації бою за стандартами НАТО. Ч. 1. Сили територіальної оборони ЗСУ. Готові до спротиву. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/lesson/rekomendacii-planuvanya-boyu-nato> (дата звернення: 27.10.2024).

10. Угода про співробітництво у сфері безпеки між Україною та Францією. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/news/ugoda-pro-spivrobitnictvo-u-sferi-bezpeki-mizh-ukrayinoyu-ta-89005> (дата звернення: 27.10.2024).

REFERENCES:

1. Dictionary of Military and Associated Terms. Retrieved from <https://www.jcs.mil/Portals/36/Documents/Doctrine/pubs/dictionary.pdf>.

2. Harder, R., Balabin, V.V. (eds). (2007). Dictionnaire interarmées de termes tactiques et logistiques ukrainien-français-anglais. Frantsuzko-ukrayinsko-anhliyskyi mizhvyidovyi slovnyk z taktyky ta lohistyky [French-Ukrainian-English interdisciplinary dictionary of tactics and logistics]. (Vols. 1–2). Kyiv: Lohos [in Ukrainian].

3. Federation of American Scientists (FAS). Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms. Joint Publication 1-02. URL: <https://cutt.ly/PJ07Isy>.

4. Département des opérations de paix (2020). Manuel à l'usage des bataillons d'infanterie de l'ONU (UNIBAM). 2-e éd. New York.

5. Vinay, J.-P., Darbelnet, J. (1995). Stylistique comparée du français et de l'anglais. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

6. Rozhko, P. A. (ed.) (2022). Metodichni rekomendatsii shchodo planuvannia ta orhanizatsii boiu za standartamy NATO (shtab bryhady (batalionu) ta im rivnykh) [Methodological recommendations for planning and organizing combat according to NATO standards (brigade (battalion) headquarters and their equivalents)]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].

7. Naumenko, O. (2023). Pereklad pid chas viiny: vyklyky ta rishennia [Translation during war: challenges and solutions]. *Movnyi prostir suchasnoho svitu: tezy dopovidei VII Vseukrainskoi naukovoï konferentsii studentiv, aspirantiv i molodykh uchenykh* [The language space of the modern world: abstracts of reports of the VII All-Ukrainian scientific conference of students, postgraduates and young scientists], (pp. 136–140). Kyiv: NaUKMA [in Ukrainian].

8. Center for Operational Standards and Training Methods of the Armed Forces of Ukraine together with the Main Directorate of Doctrines and Training of the General Staff of the Armed Forces of Ukraine. (2021). Poriadok roboty komandyra ta shtabu taktychnoi lanky upravlinnia z planuvannia boiu (boiovykh dii) za standartnymy operatsiynymy protseduramy NATO (shtab bryhady (polku), batalionu ta im rivnykh) [Procedure for the commander and staff of the tactical link of the combat planning department (combat operations) according to NATO standard operating procedures (brigade (regiment) headquarters, battalion headquarters and equivalents)]. ТКР 3-(00)152(03).01 [in Ukrainian].

9. Territorial Defense Forces of the Armed Forces of Ukraine. Taktychna pidhotovka. Rekomendatsii z planuvannia ta orhanizatsii boiu za standartamy NATO [Tactical training. Recommendations for planning and organizing combat according to NATO standards], (part 1). Retrieved from <https://sprotyvg7.com.ua/lesson/rekomendacii-planuvanya-boyu-nato> [in Ukrainian].

10. Official Internet representation of the President of Ukraine. Uhoda pro spivrobitnytstvo u sferi bezpeky mizh Ukrainoiu ta Frantsiieiu [Agreement on cooperation in the field of security between Ukraine and France]. Retrieved from <https://www.president.gov.ua/news/ugoda-pro-spivrobitnictvo-u-sferi-bezpeki-mizh-ukrayinoyu-ta-89005> [in Ukrainian].